
Orientering om Novafos rensestrukturproces

Baggrund og strukturanalyse

Novafos blev i 2017 etableret som et fælles vand- og spildevandsselskab for ni kommuner. Rensning af spildevand var et centralt emne i etableringsprocessen, og i ejerstrategien står der: "Visionen er, at NO-VAFOS sætter nye standarder for effektiv drift, klimatilpasning og en ny effektiv rensestruktur for det samlede selskab".

I 2018-2019 blev der gennemført to strukturanalyser for hhv. Øst (oplandet til Øresund) og Vest (oplandet til Roskilde Fjord), som konkluderede, at det både økonomisk og miljømæssigt vil være en fordel at samle rensningen af spildevandet på to moderne anlæg i stedet for de 17 af de 18 eksisterende anlæg, som i dag er fordelt i 7 af ejerkommunerne.

Ved at bygge nye anlæg, med mulighed for udvidelser, kan man effektivt leve op til fremtidige renskrav til spildevandet og samtidigt imødekomme samfundets krav til energidudnyttelse, ressourceudnyttelse og reduktion af klimagasser.

Strukturanalysen for det østlige opland, der omfatter Allerød, dele af Furesø, Hørsholm og dele af Rudersdal, blev forelagt politisk i de fire kommuner i februar 2020. For disse fire kommuner er der tale om sammenlægning af otte eksisterende renselanlæg, det gælder anlæggene Lillerød, Lyngø, Sjælsmark, Stavnsholt, Usserød, Bistrup, Vedbæk og Sjælsø.

De nuværende anlæg foreslås omdannet til forsinkelsesbassiner og pumpestationer. Bassinerne skal bruges til forsinkelse af regn- og spildevand, når det regner kraftigt, og dermed bidrage til reduktion af overløb med opblandet spildevand til vandområderne. Pumpestationerne skal pumpe spildevandet videre til det nye renselanlæg. Selvom de eksisterende renselanlæg ombygges, vil der derfor stadig være tekniske anlæg på matriklerne, men aktiviteten og eventuelle gener som f.eks. trafik og lugt mindskes betydeligt.

Som en del af strukturanalysen blev der gennemført en placeringsanalyse. Placeringsanalysen udpegede en mulig placering på et landbrugsareal i Hørsholm Kommune vest for Helsingørmotorvejen. Placeringen blev vurderet som værende bedst i forhold til afstand til fredninger og andre arealreservationer, naboer, plads til at bygge på, mindst mulig påvirkning af naturområder og god mulighed for at transportere spildevandet fra de andre kommuner til renselanlægget og endelig det rensede spildevand videre til Øresund.

Status for strukturplan og placering

På baggrund af Novafos anbefaling: godkendte kommunalbestyrelser i de fire kommuner i februar 2020 at Novafos gik videre med udarbejdelsen af en strukturplan for et fælles renselanlæg med tilhørende

miljøvurdering. Desuden godkendte de, at administrationen i alle fire kommuner bidrager til arbejdet med strukturplanen og dens miljøvurdering.

Novafos anbefalede i 2020 en ny struktur for renseanlæg i Hørsholm, Rudersdal, Allerød og Furesø Kommuner, så eksisterende renseanlæg nedlægges og et nyt, moderne og energineutralt renseanlæg bygges. Novafos anbefaler at placere det nye renseanlæg i Hørsholm Kommune vest for Helsingørmotorvejen mindst 200 meter fra eksisterende eller planlagte boligområder. De eksisterende renseanlæg i Usserød, Sjælsø, Bistrup, Vedbæk, Sjælsmark, Lyngø, Lillerød og Stavnsholt ombygges til bassiner og pumpestationer for at klimatilpasse og forbedre vandmiljøet i både vandløb og Øresund. Der lægges nye spildevandsledninger fra de eksisterende renseanlæg til det nye.

I maj/juni 2021 blev kommunernes politikere orienteret om status for strukturplanarbejdet og aftalen om det strategiske køb af arealet. Orienteringen omhandlede overordnet følgende emner:

- Strukturplan Fælles Renseanlæg Øresund
- Placering af det fælles rensningsanlæg
- Afgrænsningsnotat for miljøvurderingen
- Proces- og tidsplan

Novafos' bestyrelse godkendte, i juni 2021 et strategisk køb af et areal på 8 ha ved Store Hvedehavegård vest for Helsingørmotorvejen, til en mulig placering af et fælles renseanlæg. Novafos vurderede, at det var hensigtsmæssigt at købe arealet på dette tidspunkt, da ejeren af arealet ønskede at sælge og der er et ønske om at indgå en frivillig aftale, så ekspropriation undgås. Samtidig var det en fordel at kunne gå videre med planlægningen og miljøvurderingen, også selv om der ikke var truffet endelig beslutning om at placere et fælles anlæg på arealet. Det er en forudsætning for at kunne gennemføre en miljøvurdering af planen, at der er en konkret placering af renseanlægget. Hvis Novafos' bestyrelse og kommunernes politikere beslutter, at arealet ikke skal bruges til etablering af et fælles renseanlæg, vil Novafos sælge arealet igen.

Placeringen har efterfølgende været til debat i Hørsholm Kommune og på et møde i kommunalbestyrelsen den 27. september 2021 blev Novafos bedt om at "genvurdere kriterierne for placering af et eventuelt renseanlæg" og at "der arbejdes videre med at undersøge konkrete alternative placeringer til Store Hvedehavegård for et eventuelt kommende renseanlæg". Novafos har igangsat arbejdet med genvurderingen af placeringsanalysen, og forventer at kunne fremlægge en ny rapport i 2. halvår 2022, som foreslås politisk behandlet i de fire kommuner.

I investeringsaftalerne for 2022 mellem hver af de fire kommuner og Novafos, er der formuleret et mål om, at strukturplan med tilhørende miljøvurdering er godkendt med udgangen af 2022. Den supplerende placeringsanalyse skal udføres og beslutning om en eller flere mulige placering(er) tages, før arbejdet med strukturplan og miljøvurdering kan fortsætte. Derfor må der forventes en forsinkelse i forhold til målet i investeringsaftalerne.

Miljøvurdering

Novafos' 'Strukturplan for renseanlæg Øresund' er omfattet af krav om miljøvurdering, jf. § 8, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 244 af 22. februar 2021 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (herefter miljøvurderingsloven). Det betyder, at Novafos skal gennemføre en miljøvurdering af planen og udarbejde en miljørapport. Miljøvurderingen skal undersøge, hvordan planen kan påvirke miljø og mennesker. Målet er at analysere miljøproblemer og potentielle løsninger på det tidligst mulige tidspunkt i processen og dermed integrere miljøhensyn og afværgeforanstaltninger under udarbejdelsen eller revisionen af planen.

Væsentlighedsvurdering i forhold til Natura 2000

Strukturplan for Renseanlæg Øresund er i direkte eller indirekte berøring med en række Natura 2000 områder, som f.eks. N139 "Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov". Derfor gennemfører Novafos ifm. miljøvurderingen også en væsentlighedsvurdering af strukturplanen på de relevante Natura 2000 områder. Formålet med Natura 2000 væsentlighedsvurdering er at skabe beslutningsgrundlag for, at myndigheder på et oplyst grundlag kan vurdere, hvorvidt planen i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt. Udkast til væsentlighedsvurderingen er udsendt til orientering sammen med afgrænsningsnotatet til miljøvurderingen.

Projektorganisering

Novafos har i arbejdet med udkast til strukturplanen nedsat en styregruppe med deltagelse af de tekniske direktører og miljøcheferne fra de fire kommuner. Endvidere er der nedsat fem arbejdsgrupper på tværs af de kommunale forvaltninger om temaerne: Bæredygtighed, udløb, afløbsstruktur, kommuneplanrammer og natur, vandløb og søer. Det skal sikre, at kommunernes viden og behov inddrages i arbejdet med strukturplanen og den tilhørende miljøvurdering. Endeligt er der nedsat en kommunikationsgruppe på tværs af kommunerne for at understøtte en sammenhængende og god kommunikation om projektet samt ansat en medarbejder til at varetage borgerinddragelsen.

Økonomi og selskabsstruktur

Novafos finansierer og forestår arbejdet med udarbejdelse af en strukturplan for renseanlæg og den tilhørende miljøvurdering af strukturplanen, kommunerne bidrager med deltagelse i arbejdet. Selskabsstrukturen og fordelingen af udgifterne til etablering og drift af de nye anlæg vil blive fastlagt i en senere fase.

Novafos vil derfor parallelt med strukturplanen arbejde på et forslag til en selskabsstruktur for den nye rensestruktur med tilhørende principper for en fordelingsnøgle. Fordelingsnøglen baseres på et princip om, at gevinsten ved etablering af en central rensestruktur kommer alle kommunerne til gode.